

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.T. Hoekzema

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144378

hoekzemam@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Eerste voortgangsrapportage Regionaal Waterprogramma

Verzenddatum

- 3 NOV. 2023

Geachte leden,

Kenmerk

1517653/2129033

In onze vergadering van 31 oktober 2023 hebben wij de eerste voortgangsrapportage Regionaal Waterprogramma Noord-Holland vastgesteld, die wij u hierbij toezenden. In deze brief lichten wij toe waarom wij de rapportage hebben opgesteld en geven wij u tevens een korte samenvatting van de inhoud.

Uw kenmerk

Inleiding

Aanleiding

Op 31 januari 2022 hebben uw Staten het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 (RWP) vastgesteld.

Met het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 wordt uitvoering gegeven aan het waterbeleid in de Omgevingsvisie NH2050 en aan de Waterwet (artikel 4.4). Met het programma wordt tevens geanticipeerd op de Omgevingswet (artikel 3.8), waarin is opgenomen dat de provincie regionale waterprogramma's vaststelt ter uitvoering van Europese richtlijnen over water. De indeling van het voorliggende programma sluit hierop aan. In achtereenvolgens de deelprogramma's 'Oppervlaktewater' (Kaderrichtlijn Water, Zwemwaterrichtlijn), 'Grondwater' (Grondwaterrichtlijn, Drinkwaterrichtlijn) en 'Overstromingsrisico's' (Richtlijn Overstromingsrisico's) is uitgewerkt welke doelen de provincie wil bereiken en hoe hieraan een bijdrage wordt geleverd met een breed pakket van maatregelen. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan natuurgebieden, drinkwaterwinningen en zwemwateren, die volgens Europese richtlijnen worden beschermd vanwege de specifieke eisen die hier gelden.

Het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 is in beginsel alleen een voor de provincie bindend programma. Het is met andere woorden 'zelfbindend'. Enige uitzonderingen zijn de ecologische doelen van de oppervlaktewaterlichamen, die bindend zijn voor de waterschappen.

In onze brief van 9 maart 2022 met kenmerk 1797079/1797082 informeerden wij u over de in de betreffende vergadering gedane

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

toezeggingen dat we u elk jaar een voortgangsrapportage toesturen, voor de eerste maal in het voorjaar van 2023.

In de strategische agenda voor PS is opgenomen dat over de voortgang van de uitvoering van het Regionaal Waterprogramma in het derde kwartaal van 2023 verslag zal worden uitgebracht.

Doel

Jaarlijks informeren over de voortgang en uitvoering van het RWP, inclusief de samenwerking en afstemming met waterschappen en Rijk.

Soort informatie en bron

Het RWP bestaat uit drie deelprogramma's:

1. Oppervlaktewater
2. Grondwater
3. Overstromingsrisico's

In elk deelprogramma van het RWP zijn maatregelen opgenomen.

Nagegaan is wat de voortgang is van de uitvoering van deze maatregelen. In de eerste voortgangsrapportage treft u een overzicht aan van de maatregelen die zijn opgenomen in het RWP en de voortgang.

Voortgang per deelprogramma

Deelprogramma Oppervlaktewater

In 2027 moeten alle EU-lidstaten voldoen aan de doelen die de Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt en moeten de afgesproken KRW-verbetermaatregelen zijn uitgevoerd.

Voor het deelprogramma oppervlaktewater zijn van de 24 KRW-maatregelen, waarvoor de provincie verantwoordelijk is, er 3 in uitvoering, 19 in voorbereiding en 2 nog niet opgestart. Wij verwachten alle maatregelen uit te kunnen voeren binnen de gestelde termijn. In de bijlage bij de eerste voortgangsrapportage treft u een overzicht van alle 24 KRW-maatregelen aan.

Van de overige maatregelen uit het deelprogramma oppervlaktewater, waarvoor de provincie ook verantwoordelijk is, zijn er 2 uitgevoerd, 7 in uitvoering, 3 in voorbereiding en is er 1 vervallen (aanwijzen nieuwe vaarwegen). Deze overige maatregelen staan in de eerste voortgangsrapportage (zie de bijlage bij deze brief). De maatregelen 'Natuurprojecten uitvoeren in KRW-waterlichamen' en 'Uitvoeren integrale gebiedsgerichte programma's' zijn onderdeel van de 24 KRW-maatregelen.

Landelijk is er een toenemende zorg over het niet halen van de KRW-doelen en de consequenties daarvan voor de natuur en voor economische activiteiten (zie onder andere het Rli-advies Goed water goed geregeld,

https://www.rli.nl/sites/default/files/briefadvies_krw_aan_minienw_-_goed_water_goed_geregeld.pdf).

In 2024 is door het ministerie van IenW een Tussenevaluatie gepland om na te gaan of er meer maatregelen nodig en mogelijk zijn voor het behalen van de KRW-doelen. Daarnaast zetten Rijk en andere overheden gezamenlijk een KRW-impulsprogramma op om met stevige, aanvullende inzet met het uitvoeren van verbeteracties te voldoen aan de eisen van de KRW en daarmee maximale inspanning te leveren voor

het voldoen aan de Europese wettelijke verplichtingen in 2027. Deze impuls wordt nog uitgewerkt tot een concreet actieprogramma. Er wordt voor de uitwerking van ruimtelijke maatregelen een belangrijke rol gezien voor het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied). Ondertussen gaat de uitvoering van het werkplan voor de zogeheten KRW Joint Factfinding van het ministerie van IenW (met de sporen 1. grip op de uitvoering, 2. Tussenevaluatie 2024 en 3. verantwoording 2027) onverminderd door. Extra KRW-maatregelen die hieruit voortkomen, zouden in de genoemde KRW-impuls meegenomen kunnen worden.

Daarnaast speelt groenblauwe dooradering die in het NPLG genoemd wordt. Een voorbeeld van het laatste is de aanleg van natuurlijke oevers. Deze maatregelen worden met het PPLG zoveel mogelijk in samenhang gerealiseerd. In de startversie van het PPLG wordt opgemerkt dat voor het halen van KRW-doelen het aanleggen van meer groenblauwe dooradering belangrijk is.

De hierboven beschreven acties kunnen leiden tot extra inzet op KRW-maatregelen door de provincie en/of de waterbeheerders en moeten de zorgen van het mogelijk niet halen van de KRW-doelen verder wegnemen. Echter, wanneer blijkt dat een waterlichaam in een zodanige mate door menselijke activiteiten wordt aangetast of de natuurlijke toestand ervan van dien aard is dat een goede toestand niet kan worden bereikt of buitensporig duur is, mogen minder strenge milieudoelstellingen worden vastgesteld (overweging 31, KRW). Zodra er meer duidelijkheid is over haalbaarheid van doelen en maatregelen, wordt u hiervan op de hoogte gebracht, naar verwachting is dit in 2025.

Deelprogramma Grondwater

Grondwater wordt gebruikt voor drinkwatervoorziening, industriële toepassingen, beregening van landbouwgronden en energievoorziening. Een goed grondwaterbeheer is belangrijk voor de landbouw, de economie, wonen en de natuur. Om toekomstig gebruik van het grondwater veilig te stellen, mogen voorraden niet uitgeput raken en moet de kwaliteit goed zijn. Om deze doelen te bereiken zijn 23 maatregelen opgenomen in het deelprogramma Grondwater. Hiervan zijn er 3 uitgevoerd en zijn er 15 in uitvoering en 5 in voorbereiding.

In het deelprogramma wordt specifiek aandacht besteed aan de drinkwatervoorziening, gebiedsgerichte aanpak van verontreinigingen, kwetsbare natuurgebieden, grondwaterbeheer in veengebieden, de (bodem)energieopgave en beïnvloeding van het oppervlaktewater door grondwater. Het effectueren van maatregelen gebeurt voor een deel in samenhang met het uitvoeren van het PPLG. De maatregelen rond bodemenergiesystemen leveren een bijdrage aan de energietransitie.

Doel en verwachting is dat de in het algemeen goede toestand van het grondwater, mede door de maatregelen, wordt behouden. Enige uitzondering is de chemische toestand van grondwaterlichaam duin Rijn-West. Dit grondwaterlichaam is in een slechte toestand omdat de drempelwaarde voor fosfaat in 23% van de meetpunten wordt overschreden. Zoals aangekondigd in het Regionaal Waterprogramma worden oorzaken en eventuele maatregelen samen met de provincie Zuid-Holland onderzocht. Daarbij wordt o.a. gekeken naar de herkomst, risico's voor andere KRW doelen en worden (indien nodig) voorstellen

gedaan voor maatregelen. Het onderzoek wordt vermoedelijk in december 2023 opgeleverd.

Deelprogramma Overstromingsrisico's

Er zijn in het deelprogramma Overstromingsrisico's 36 maatregelen opgenomen, waarvan er 1 is uitgevoerd, 29 in uitvoering zijn, 5 in voorbereiding en 1 nog niet opgestart.

Het provinciaal belang rondom overstromingsrisico's en waterveiligheid volgt uit de Waterwet. Deze wet schrijft voor dat de provincie dijkversterkingsplannen goedkeurt, kaders stelt voor regionale keringen en zorgdraagt voor de productie, actualisatie en publicatie van overstromingsrisicokaarten in het kader de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR).

Tot voor kort lag de focus vanuit de provincie vooral op het zorgdragen van de integrale aanpak van primaire dijkversterkingen van de waterbeheerders, met een extra inspanning op het doelmatig omgaan met ruimtelijke kwaliteit. De Hondsbossche Duinen en Stadsstrand Hoorn zijn hiervan mooie voorbeelden. Maar door het inzicht dat de effecten van klimaatverandering ook in Nederland steeds extremer lijken te worden, met de overstromingen in Limburg en extreme neerslag rondom Alkmaar in 2021 als meeste recente voorbeelden, is er een aanvulling in het beleid zichtbaar. De provincie gaat zich in het ruimtelijke domein meer richten op adaptief programmeren, waarbij slim omgaan met onzekerheden en kansen wordt meegenomen in de besluitvorming. De ruimtelijke ordening als ruimtelijke inrichting moet anticiperen op de onzekerheden en kansen rondom klimaatverandering en het eventueel kunnen meebewegen met noodzakelijke veranderingen als het wijzigen van het IJsselmeerpeil. Het kabinet heeft dit bekrachtigd met de introductie van 'water-bodem sturend', dat als onderlegger verankerd moet worden in de grote lopende provinciale opgaven: PPLG, ruimtelijke voorstel en NOVEX-ontwikkelingsperspectieven.

Voor het domein waterveiligheid betekent het voorgaande dat de focus op dijkversterkingen, steeds meer plaatsmaakt voor een meerlaagse veiligheid-aanpak op basis van een integrale risicoafweging. De oplossing zit dus niet alleen in de dijken, maar vooral ook in water-bodem-sturend-maatregelen, in ruimtelijke ordening en in de watercrisisketen. Een integrale afweging is van belang, waar de mogelijke gevolgen van extreem weer, risicomanagement en werken aan een robuust integraal waterveiligheidslandschap onderdeel van zijn. Om deze afwegingen goed te kunnen maken ziet de provincie zich genooddaakt meer te investeren in het opstellen en uitvoeren van een kennisagenda en een datastrategie. Deze bevinden zich op het snijvlak van waterveiligheid, overstromingsinformatie en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting in relatie tot de provinciale gebiedsopgaven.

Ontwikkelingen

Na de vaststelling van het RWP hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan, die het belang van uitvoering van maatregelen van het RWP nog hebben doen toenemen. Dat betreft allereerst de kamerbrief over 'water en bodem sturend' (zie <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c35e65eba0903d738ae26dab222462337b0d8de7/pdf>).

Met het uitvoeren van maatregelen wordt niet alleen invulling gegeven aan uitvoering van het Regionaal Waterprogramma, maar wordt ook een

bijdrage geleverd aan realisatie van structurerende keuzes uit de kamerbrief 'water en bodem sturend' van de regering.

Verder betreft dat het realiseren van de waterdoelen uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) door middel van het uitvoeren van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Tenslotte worden door ons in het vierde kwartaal Ruimtelijke voorstellen ingediend bij het Rijk, als input voor de voorgenomen nieuwe nota Ruimte resp. Rijk-regio arrangementen.

Tot slot

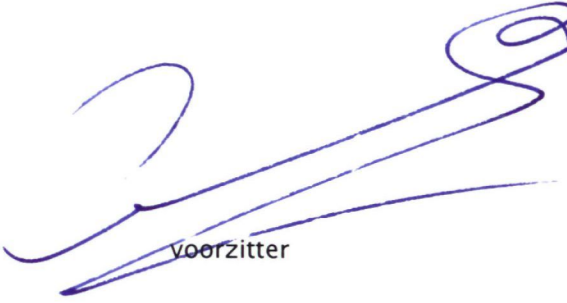
Hiervoor is aangegeven dat wij voornemens zijn om u elk jaar een voortgangsrapportage toe te sturen. De tweede voortgangsrapportage zal u in het derde kwartaal van 2024 worden toegestuurd. Daarnaast vindt in 2024 een Tussenevaluatie KRW plaats. Ook daarover zal u worden geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
M.J.H. van Kuijk

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage: Eerste voortgangsrapportage Regionaal Waterprogramma Noord-Holland (met bijlage voortgang 24 KRW-maatregelen).